Dosar nr 2rac-880/18

prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani
judecătorul: Al. Negru
instanţa de apel: Curtea de Apel Chișinău
judecătorii: N. Simciuc, I. Țurcan, Iu. Cotruță

Î N C H E I E R E

20 iunie 2018 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii Supreme de Justiţie

în componenţă:
Președintele completului, judecătorul Valeriu Doagă
Judecătorii Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Secu Mihail şi avocatul Orbu Ştefan,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Secu Mihail împotriva Ministerului Justiției, cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curţii de Apel Chişinău din 17 ianuarie 2018, prin care a fost respins apelul declarat de Secu Mihail, prin intermediul avocatului Orbu Ștefan și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 02 martie 2017, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Secu Mihail împotriva Ministerului Justiției, cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

c o n s t a t ă:

La data de 28 ianuarie 2016, Secu Mihail a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, cu privire la încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul Secu Mihail a invocat că, în baza sentinței Judecătoriei Hîncești, din 16 noiembrie 2005, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (3) lit. h) Cod penal și i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare, pe un termen de 20 de ani. Prin Decizia Curții de Apel Chișinău, din 08 februarie 2006 a fost respins apelul lui Secu Mihail și menținută sentința Judecătoriei Hîncești din 16 noiembrie 2005.

Reclamantul Secu Mihail a indicat că, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22 noiembrie 2010, acțiunile lui Secu Mihail au fost recalificate în art. 145 alin. (1) Cod penal și i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare, pe un termen de 14 ani și 6 luni fiind inclus în termenul de executare a pedepsei, perioada aflării în stare de arest, și anume perioada 28 martie 2005 – 22 noiembrie 2010.

Astfel, reclamantul a motivat că, printr-un act judecătoresc definitiv și irevocabil, a fost stabilit faptul aflării lui Secu Mihail, în custodia statului, din data de 28 martie 2005 pînă la momentul înaintării prezentei cereri de chemare în judecată în instanță.

Reclamantul Secu Mihail a menționat că, din cauza condițiilor nesatisfăcătoare a asistenței medicale din instituțiile penitenciare, în perioada ispășirii pedepsei, Secu Mihail a fost diagnosticat cu xxxxx, având nevoie de tratament și îngrijiri medicale costisitoare.

Reclamantul a solicitat încasarea în contul lui Secu Mihail din bugetul public național, suma de 500 000 lei, cu titlul de prejudiciu material și moral.

În drept, reclamantul și-a întemeiat pretențiile în baza art. 2 al Legii cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036-XIII din 17 decembrie 1996, punctul 507 al Statutului executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 și art. 3 CEDO.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 02 martie 2017, a fost respinsă integral, ca neîntemeiată, cerere de chemare în judecată depusă de Secu Mihail împotriva Ministerului Justiției, cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2018, a fost respins apelul declarat de Secu Mihail, prin intermediul avocatului Orbu Ștefan și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 02 martie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Secu Mihail împotriva Ministerului Justiției, cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că, la judecarea cauzei s-a stabilit că, Secu Mihail a fost luat în custodia statului şi plasat în sistemul penitenciar la 04 aprilie 2005, iar la moment ispășește pedeapsa cu închisoare în penitenciarului nr. 9 Pruncul.

Instanța de apel a reținut că, conform notei informative nr.2125 întocmită de șeful DM DIP, din 12 martie 2016, precum şi extrasul medical întocmit în baza actelor medicale primare ale lui Secu Mihail, se atestă că, la intrare în sistemul penitenciar, Secu Mihail a fost consultat de medic şi investigat, conform regulilor minime de asistență medicală, iar deținutul Secu Mihail nu a prezentat careva acuze la acel moment.

La fel, instanța de apel a indicat că, la 14 aprilie 2006 Secu Mihail a acuzat dureri în regiunea epigastrică, xxxxx și i-a fost stabilit diagnosticul: xxxxx în acutizare. Iar, la 31 mai 2006 condamnatul Secu Mihail, a declarat greva foamei și a fost examinat de

către medicul de gardă cu acuze de slăbiciune generală, la 31 mai 2006; 03 iunie 2006; 04 iunie 2006; 07 iunie 2006-10 iunie 2006; 13 iunie 2006; -17 iunie 2006; 20 iunie 2006- 21 iunie 2006; 26 iunie 2006 - 28 iunie 2006; 01 iulie 2006; 04 iulie 2006; 07 iulie 2006; 10 iulie 2006; 13 iulie 2006 – 17 iulie 2006; 19 iulie 2006- 20 iulie 2006; 22 iulie 2006 – 23 iulie 2006.

Instanța de apel a menționat că, în perioada 10 august 2006 - 14 septembrie 2006 Secu Mihail a beneficiat de tratament în secția terapie al Penitenciarului nr. 16-Pruncul cu diagnosticul: xxxxx de etiologie virală B, D, stadiul subcompensat, xxxxx, xxxxx", iar Consiliul național de determinarea a dizabilității şi capacităţii de muncă i-a acordat lui Secu Mihail xxxxx, pe un termen de un an.

Totodată, instanța de apel a specificat că, în perioada 07 februarie 2007 - 24 februarie 2007, Secu Mihail s-a tratat în secția terapie a Penitenciarului nr. 16, Pruncul, cu diagnosticul: xxxxx de etiologie virală B şi D stadiul de compensație. Ulterior, în perioada 20 noiembrie 2007 - 03 decembrie 2007, Secu Mihail a fost internat în secția terapie al Penitenciarului nr. 16-Pruncul, unde a beneficiat de consultația medicului oftalmolog, otorinolaringolog, chirurg, şi s-a prezentat la Consiliul național de determinarea dizabilității şi capacității de muncă pentru prelungirea gradului de invaliditate pe termen de un an.

Instanța de apel, a mai indicat că, Secu Mihail a fost internat în staționarul spitalului penitenciar nr. 16 Pruncul, în perioadele 07 martie 2008 – 01 aprilie 2008; 17 octombrie 2008 – 04 noiembrie 2008, 09 noiembrie 2010-18 noiembrie 2010, 20 iunie 2013 - 04 iulie 2013. La fel, Secu Mihail a urmat tratament stomatologic la data de 09 martie 2011, 11 martie 2011 și la 14 martie 2011.

De asemenea, instanța de apel a reținut că, potrivit materialelor remise Consiliului național de determinarea a dizabilității şi capacității de muncă, Secu Mihail s-a balonat acut în luna iulie 2006, după ce s-a aflat în greva foamei, timp de 54 zile. Mai mult, actele prezentate Consiliului național de determinarea a dizabilității şi capacității de muncă denotă că, Secu Mihail se consideră bolnav de xxxxx din anul 2005 şi periodic se află la tratament.

Instanța de apel a conchis că, reclamantul Secu Mihail nu a înaintat pretenții cu referire la acordarea tratamentului necorespunzător pentru maladia sa, dar a înaintat pretenții față de asistența medicală necorespunzătoare, manifestată prin infectarea lui Secu Mihail cu xxxxx, ceea ce a cauzat apariția xxxxx.

Analizând faptul, dacă infectarea reclamantului Secu Mihail cu xxxxx şi dezvoltarea la acesta a xxxxx de origine etiologică, este sau nu imputabilă statului, instanța de apel a reținut că, conform punctului 19 din Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din data de 26 mai 2006, primirea deținuților în penitenciare se efectuează de către ofițerul de serviciu, colaboratorul serviciului evidență specială, colaboratorul unității medicale şi șeful gărzii. În conformitate cu punctul 25 din Statutul citat supra, concomitent cu

percheziția, colaboratorul serviciului medical va verifica deținuții în vederea constatării existenței leziunilor corporale sau altor urme de violență, a existenței stării de ebrietate etc. Rezultatele examenului care conțin date privind starea lor psihică şi somatică se înregistrează în fișa de consultații.

La fel, instanța de apel a invocat că, conform punctului 29 din Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din data de 26 mai 2006, după procedurile de primire, deținuții sânt plasați în carantină pe o perioadă de pînă la 15 zile, în decursul căreia aceștia sânt supuși examenului medical general în vederea determinării stării sănătății şi capacității de muncă, precum şi prescrierii, după necesitate, a tratamentului individual.

Instanţa de apel a apreciat ca neîntemeiat, argumentul reclamantului Secu Mihail precum că, acesta s-ar fi infectat de xxxxx în cadrul sistemului instituțiilor penitenciare, în legătură cu asistența medicală necorespunzătoare acordată. Astfel, instanța de apel a indicat că, din actele medicale anexate la materialele cauzei se atestă că, la plasarea lui Secu Mihail în custodia statului, acesta a fost consultat de un medic, conform regulilor minime de asistență medicală şi a fost diagnosticat ca fiind practic sănătos. Respectiv, instanța de apel a conchis că, mențiunea ”practic sănătos”, din dosarul medical al lui Secu Mihail, nu demonstrează cu certitudine că, Secu Mihail nu era infectat cu xxxxx, în momentul plasării reclamantului în instituțiile penitenciare.

Instanța de apel a reținut că, din declarațiile specialistului din cadrul IMSP SCBI ”Toma Ciorbă”, medicul hepatolog Chiriac Ion, rezultă că, constatarea infectării cu xxxxx B şi D, poate fi efectuată doar în urma unor investigații de laborator a probelor biologice prelevate de la subiectul vizat, fapt care potrivit documentelor medicale ale reclamantului Secu Mihail nu a fost efectuat, la momentul plasării acestuia în instituțiile penitenciare. Specialistul Chiriac Ion a specificat că, este posibil ca persoana să fie infectată de ani de zile cu xxxxx şi să nu cunoască. Mai mult, specialistul a indicat că, în eventualitatea infectării unui pacient cu xxxxx în luna martie 2005, acești viruși pot dezvolta xxxxx, în timp restrâns, doar în situații excepționale, și anume atunci când xxxxx se suprapune pe xxxxx. Or, suprainfecția cu xxxxx pe fundalul xxxx, ar fi în măsură să ducă la o ciroză, în intervalul de 180 zile, de la suprainfecția dezvoltă şi o hepatită acută, cu apariția xxxxxului.

Totodată, instanța de apel a menționat că, date medicale ale reclamantului Secu Mihail, nu atestă că, în perioada detenției, în special din 04 aprilie 2005, pînă în luna septembrie 2006, reclamantul Secu Mihail a suferit un xxxxx, sau alte semne exterioare ale unei eventuale suprainfecții cu xxxxx D. Din contra, datele cu caracter medical ale reclamantului Secu Mihail indică că, în luna iulie 2006, la Secu Mihail a apărut xxxxx membrelor superioare şi balonarea acută abdomenului, simptome ale disfuncției severe ale ficatului, pe fundalul xxxxx.

De asemenea, instanța de apel a indicat că, în punctul 15 din procesul verbal de expertizare nr. PV EM 0280808, din 12 septembrie 2006, întocmit în perioada anilor

2006 şi 2007, de membrii Consiliul de expertiză medicală a vitalității, se indică că, Secu Mihail a comunicat că, se consideră bolnav de mai mulți ani cu xxxx. Trimiterea extras din 20 noiembrie 2007 relevă că, pacientul Secu Mihail, se consideră bolnav de xxxxx din anul 2005. Dar, începînd cu anul 2008, reclamantul Secu Mihail a comunicat deja că, se consideră bolnav din 2006.

Instanța de apel a apreciat critic argumentul reclamantului Secu Mihail, precum că, statul are sarcina probei, lipsei de infectare a lui Secu Mihail în cadrul sistemului instituțiilor penitenciare. În acest sens, instanța de apel a reținut că, în cauza CEDO, Cătălin Eugen Micu contra României nr. 55104/13 din 5 ianuarie 2016 (par. 56) Curtea a menţionat că, aprecierea afirmațiilor reclamantului referitoare la infectarea sa cu hepatită, în penitenciar, urmează a fi efectuată în baza probelor administrate la dosar de către interesat.

La data de 26 februarie 2018, Secu Mihail şi avocatul Orbu Ştefan, au depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău, din 17 ianuarie 2018, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2018 și a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 02 martie 2017, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de Secu Mihail împotriva Ministerului Justiției, cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea cererii de recurs, recurentul Secu Mihail şi avocatul Orbu Ştefan au indicat că, un aspect important pentru justa soluţionare a cauzei, este declarația specialistului Chiriac Ion, precum că, Secu Mihail s-a îmbolnăvit de xxxx, în perioada când se afla custodia statului.

Mai mult, recurentul Secu Mihail şi avocatul Orbu Ştefan au invocat că, la materialele cauzei, este anexat un raport de expertiză medico-legală, care confirmă faptul că, Secu Mihail s-a îmbolnăvit în perioada executării pedepsei cu închisoarea, dar instanța de apel nu a dat apreciere acestui raport de expertiză medico-legală.

De asemenea, recurentul Secu Mihail şi avocatul Orbu Ştefan au indicat că, CtEDO în cauza Păvălache împotriva României, hotărârea din 18 octombrie 2011, a statuat că art. 3 din CEDO, implică obligaţia pozitivă a statului de a lua toate măsurile rezonabile pentru a asigura fiecărui deținut, condiţii compatibile cu demnitatea umană, ținând cont de cerinţele practice ale detenției, confortul şi sănătatea deținutului.

Recurentul, Secu Mihail şi avocatul Orbu Ştefan au menționat că, instanța de apel nu a combătut concluziile experților, menționate în raportul de expertiză medico-legală şi nici nu s-a expus asupra concludentei acestei probe, contrar prevederilor art. 130 Cod de procedură civilă, care obligă instanţa de judecată la o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar, în ansamblu și interconexiunea lor.

Conform art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate a Curţii de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2018, a fost expediată recurentului, la 12 februarie 2018, conform scrisorii nr. 1805 (f.d.93), însă careva date despre recepționarea acesteia lipsesc.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că recursul, a fost depus de către Secu Mihail şi avocatul Orbu Ştefan, la 26 februarie 2018, cu respectarea termenului indicat la art. 434 Cod de procedură civilă.

La data de 12 aprilie 2018, în adresa intimatului Ministerul Justiției al RM, a fost expediată copia recursului declarat de către Secu Mihail şi avocatul Orbu Ştefan, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței, însă, până la examinarea recursului, intimatul Ministerul Justiției al RM nu a depus referință, prin care să-și exprime opinia asupra cererii de recurs declarate de către Secu Mihail şi avocatul Orbu Ştefan.

Examinând temeiurile recursului declarat de Secu Mihail şi avocatul Orbu Ştefan, completul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie consideră recursul drept inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile şi alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că, normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul şi în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanţa de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanţa judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor şi libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) şi (4).

Astfel, instanța de recurs reține că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs, cu temeiurile prevăzute la art. 432 Codul de procedură civilă.

La caz, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie constată că, argumentele invocate în cererea de recurs

depusă de Secu Mihail şi avocatul Orbu Ştefan, nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Subsidiar, se menționează că, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv, numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Din recursul declarat de Secu Mihail şi avocatul Orbu Ştefan nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO, în jurisprudența sa, a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare, depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective. Trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curţii, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile, care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmers împotriva Suediei hotărâre din 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1-1^{1}) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art.270 şi nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului se plasează pe pagina web a Curţii Supreme de Justiţie la data emiterii şi se transmite tuturor participanţilor la proces şi reprezentanților acestora.

În asemenea circumstanțe, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curţii Supreme de Justiţie consideră că, recursul declarat de către Secu Mihail şi avocatul Orbu Ştefan, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de Procedură Civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

A considera inadmisibil recursul declarat de Secu Mihail şi avocatul Orbu Ştefan împotriva deciziei Curţii de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2018, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Secu Mihail împotriva Ministerului Justiției, cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul Valeriu Doagă

Judecătorii Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan